

Obsah

Seznam autorů	11
Úvod	13
1 Nemoc, její příznaky, průběh a prognóza (J. Špinar)	15
2 Zdravotnická dokumentace (M. Tesák, J. Špinar)	17
2.1 Dokumentace vedená o pacientovi na lůžkovém oddělení (chorobopis)	17
2.1.1 Přijímací zpráva	18
2.1.2 Epikrízy (shrnutí)	18
2.1.3 Závěrečná zpráva (propouštěcí zpráva)	19
2.1.4 Teplotka a dekurz	20
2.1.5 Žádanky a nálezy	20
2.2 Dokumentace pořizovaná při úmrtí pacienta	21
2.3 Dokumentace vedená o pacientovi v ambulanci (ambulantní karta)	21
2.4 Reverz.	22
2.5 Elektronicky vedená zdravotnická dokumentace	22
2.6 Poskytování zdravotnické dokumentace	24
3 Postup při vyšetření nemocného (J. Špinar, M. Souček, P. Svačina)	27
3.1 Anamnéza	27
3.2 Základní fyzikální vyšetřovací metody	32
3.2.1 Pohled	32
3.2.2 Pohmat	32
3.2.3 Poklep	32
3.2.4 Poslech	34
3.2.5 Vyšetření pomocí čichu	34
3.3 Vyšetření celkového stavu nemocného	34
3.3.1 Vědomí	34
3.3.2 Poloha	35
3.3.3 Postoj a chůze	36
3.3.4 Abnormální pohyby	36
3.3.5 Habitus	36
3.3.6 Změny hlasu a poruchy řeči	37
3.3.7 Kůže	37
3.3.8 Otok	39
3.3.9 Kožní adnexa	40
3.3.10 Tělesná teplota	41
4 Vyšetření hlavy (M. Souček, P. Svačina)	43
4.1 Vyšetření lebky	43
4.1.1 Vyšetření lebky pohledem	43
4.1.2 Vyšetření lebky poklepem a pohmatem	44
4.2 Vyšetření očí	44
4.3 Vyšetření nosu	46

4.4	Vyšetření rtů a dutiny ústní	46
4.5	Vyšetření uší	47
5	Vyšetření krku (M. Souček, P. Svačina)	49
5.1	Vyšetření krčních arterií	49
5.2	Vyšetření krčních žil	49
5.3	Vyšetření krčních mízních uzlin	50
5.4	Vyšetření štítné žlázy	50
6	Vyšetření hrudníku a plic (A. Hrazdírová, Z. Merta, J. Skřičková)	51
6.1	Vyšetření hrudníku pohledem	52
6.1.1	Abnormální a patologické tvary hrudníku	52
6.1.2	Dýchací pohyby	52
6.2	Vyšetření hrudníku pohmatem	54
6.2.1	Hrudní chvění – fremitus pectoralis.	54
6.2.2	Pleurální tření	54
6.3	Vyšetření hrudníku poklepem	54
6.3.1	Srovnávací poklep.	54
6.3.2	Topografický poklep	55
6.4	Vyšetření plic poslechem	55
6.4.1	Dýchací šelesty	55
6.4.2	Změny dýchacích šelestů	56
6.4.3	Vedlejší dýchací šelesty.	56
6.4.4	Bronchofonie (hrudní hlas)	57
6.5	Fyzikální vyšetření u vybraných plicních onemocnění.	58
6.5.1	Pneumonie.	58
6.5.2	Pleurální syndrom – onemocnění pleury	58
7	Vyšetření srdce (J. Špinar, L. Špinarová, J. Vítovec)	63
7.1	Vyšetření srdce pohledem	63
7.2	Vyšetření srdce pohmatem	63
7.3	Vyšetření pulzu	65
7.4	Vyšetření srdce poklepem	66
7.5	Vyšetření srdce poslechem	67
7.6	Příznaky srdečních onemocnění	72
7.6.1	Bolest na hrudi	72
7.6.2	Dušnost (dyspnoe).	74
7.6.3	Bušení srdce (palpitace).	75
7.6.4	Závrať (vertigo)	75
7.6.5	Mdloba (synkopa).	75
7.6.6	Cyanóza	76
7.7	Fyzikální nálezy u nejčastějších chlopenních a zkratových vad v dospělosti	76
7.7.1	Mitrální stenóza	76
7.7.2	Mitrální insuficience	77
7.7.3	Kombinovaná mitrální vada.	77
7.7.4	Aortální stenóza	77

7.7.5	Aortální insuficience	78
7.7.6	Kombinovaná aortální vada	78
7.7.7	Trikuspidální insuficience	78
7.7.8	Pulmonální stenóza	79
7.7.9	Pulmonální regurgitace	79
7.7.10	Defekt septa síní	79
7.7.11	Defekt septa komor	79
7.7.12	Koarktace aorty	79
7.7.13	Otevřená Botallova dučej	80
7.7.14	Fallotova tetralogie	80
7.7.15	Ebsteinova anomálie	80
7.7.16	Umělé srdeční chlopně	80
7.7.17	Extrakardiální šelesty	80
7.8	Diferenciálně diagnostické manévry při poslechu	81
7.9	Měření krevního tlaku	81
8	Vyšetření prsů (J. Žaloudík)	83
8.1	Vyšetření prsu pohledem	84
8.2	Vyšetření prsu pohmatem	85
8.3	Vyšetření prsu instrumentálními metodami	86
8.4	Preventivní vyšetření	87
9	Vyšetření břicha (P. Dítě, J. Lata)	89
9.1	Fyzikální vyšetření břicha	90
9.1.1	Vyšetření břicha pohledem	90
9.1.2	Vyšetření břicha pohmatem	91
9.1.3	Vyšetření poklepem	92
9.1.4	Vyšetření poslechem	92
9.1.5	Vyšetření per rectum	92
9.2	Vyšetření jícnu	93
9.2.1	Hlavní příznaky onemocnění jícnu	93
9.2.2	Hlavní diagnostické metody vyšetření jícnu	94
9.3	Vyšetření žaludku, tenkého a tlustého střeva	96
9.3.1	Hlavní příznaky onemocnění zažívacího traktu	96
9.3.2	Krvácení	99
9.3.3	Metody instrumentálního vyšetření střev	99
9.3.4	Vyšetření konečníku	100
9.3.5	Vyšetření stolice	101
9.4	Tekutina v dutině břišní	102
9.4.1	Ohraničená tekutina	102
9.4.2	Volná tekutina	102
9.4.3	Punkce	102
10	Vyšetření jater (P. Dítě, J. Lata, P. Svačina)	105
10.1	Anatomické uložení jater	105
10.2	Vyšetření jater pohmatem, poklepem a poslechem	105
10.3	Hlavní příznaky onemocnění jater	106

10.3.1	Žloutenka (icterus)	106
10.3.2	Portální hypertenze	108
10.3.3	Portosystémová encefalopatie	108
10.3.4	Ascites	109
10.3.5	Dyspepsie a bolest u chorob jater	109
11	Vyšetření žlučníku, žlučových cest a slinivky břišní <i>(P. Dítě, J. Lata, J. Špinar)</i>	111
11.1	Vyšetření žlučníku a žlučových cest	111
11.1.1	Vyšetření pohmatem	111
11.1.2	Břišní ultrazvukové vyšetření	112
11.1.3	MR cholangio-pankreatografie	112
11.1.4	Endoskopická retrográdní cholangio-pankreatografie	112
11.1.5	Endoskopická sonografie	112
11.1.6	Cholescintigrafie	112
11.2	Vyšetření slinivky břišní	113
11.2.1	Palpace a poklep	113
11.2.2	Ultrazvukové vyšetření	113
11.2.3	Počítačová tomografie	113
11.2.4	Endoskopická retrográdní cholangio-pankreatografie (ERCP)	114
11.2.5	Magnetická rezonanční pankreatografie	114
11.2.6	Endoskopická sonografie	114
11.2.7	Exokrinní funkce	114
12	Vyšetření sleziny <i>(L. Šmardová, Z. Adam, J. Vorlíček)</i>	115
12.1	Anatomie sleziny	115
12.2	Vyšetření sleziny	115
12.2.1	Vyšetření sleziny pohledem	115
12.2.2	Vyšetření sleziny pohmatem	115
12.2.3	Vyšetření sleziny poklepem	116
12.2.4	Vyšetření sleziny poslechem	116
12.3	Splenomegalie	116
13	Vyšetření urogenitálního systému <i>(M. Souček, P. Svačina, J. Špinar)</i>	119
13.1	Anatomické uložení ledvin	119
13.2	Vyšetření ledvin	119
13.3	Vyšetření močového měchýře	120
13.4	Nejčastější příznaky onemocnění močového ústrojí	120
14	Vyšetření pohybového systému <i>(M. Souček, P. Svačina, J. Špinar)</i>	123
14.1	Vyšetření kloubů	123
14.2	Vyšetření páteře	126
14.3	Vyšetření měkkých tkání lokomočního systému	129
15	Cévní vyšetření <i>(I. Hofírek, J. Špinar)</i>	131
15.1	Vyšetření žil	131
15.2	Vyšetření tepen	133
15.3	Syndromy horní hrudní apertury	135

16 Vyšetření mízních uzlin		
	<i>(L. Šmardová, L. Křikavová, Z. Adam, L. Křen, J. Vorlíček)</i>	137
16.1	Vyšetření lymfatických uzlin pohmatem	138
16.2	Vyšetření lymfatických uzlin pohledem	139
16.3	Vyšetření lymfatických uzlin pomocí zobrazovacích metod	139
	16.3.1 Ultrasonografie	139
	16.3.2 Počítačová tomografie (CT) a magnetická rezonance (MR)	140
	16.3.3 Pozitronová emisní tomografie (FDG-PET)	140
16.4	Bioptické vyšetření lymfatických uzlin	140
16.5	Diferenciální diagnóza zvětšených lymfatických uzlin	140
17 Orientační neurologické vyšetření	<i>(M. Brázdil, I. Rektor)</i>	143
17.1	Anamnéza cílená na neurologické obtíže	143
17.2	Zhodnocení úrovně vědomí	143
	17.2.1 Glasgow Coma Scale	144
	17.2.2 Hodnocení poruchy vědomí podle Drábka	144
17.3	Vyšetření mentálního stavu	145
17.4	Vyšetření hlavových nervů	147
17.5	Hodnocení motorických a senzitivních funkcí	152
	17.5.1 Vyšetření svalové síly	152
	17.5.2 Vyšetření svalového tonu	154
	17.5.3 Vyšetření fyziologických a patologických reflexů	154
	17.5.4 Vyšetření svalové koordinace (hodnocení integrity mozečku)	156
	17.5.5 Vyšetření stoje a chůze	157
	17.5.6 Vyšetření senzitivních funkcí	158
17.6	Vyšetření meningeálních jevů	158
18 Preventivní onkologické vyšetření	<i>(J. Žaloudík)</i>	159
19 Vyšetřovací metody v ortopedii	<i>(J. Vokurka)</i>	165
20 Vyšetřovací metody při poranění	<i>(J. Vokurka)</i>	167
21 Laboratorní vyšetření	<i>(V. Soška, M. Penka, J. Špinar)</i>	169
21.1	Vyšetření krve	169
	21.1.1 Biochemické vyšetření krve	169
21.2	Vyšetření moče	173
	21.2.1 Základní poznámky k biochemickému vyšetření moče	174
	21.2.2 Vyšetření moče chemicky a močového sedimentu	174
	21.2.3 Vyšetření kreatininové clearance	174
21.3	Hematologická laboratorní diagnostika	175
22 Pomocné diagnostické metody		185
22.1	RTG vyšetření hrudníku <i>(J. Špinar, M. Kuzárová, V. Válek)</i>	185
22.2	Elektrokardiografie <i>(M. Kozák)</i>	187
	22.2.1 Normální elektrokardiogram	187
	22.2.2 Základní EKG patologie	191
22.3	Ultrazvukové vyšetření srdce (echokardiografie) <i>(V. Chaloupka)</i>	196

22.3.1	Princip echokardiografického vyšetření	196
22.3.2	Provedení echokardiografického vyšetření	197
22.4	Ultrazvuk břicha (<i>I. Novotný</i>)	204
22.4.1	Princip ultrazvukového vyšetření břicha	204
22.4.2	Typy ultrazvukových sond	204
22.4.3	Typy ultrazvukového zobrazení	204
22.4.4	Využití sonografie	205
22.5	Funkční vyšetření plic (<i>Z. Merta, J. Skříčková</i>)	206
22.6	Zátěžové vyšetření v kardiologii (<i>V. Chaloupka</i>)	214
22.6.1	Zátěžová elektrokardiografie	214
22.6.2	Spiroergometrie	217
22.6.3	Zátěžová echokardiografie	218
22.7	Levostranná a pravostranná srdeční katetrizace (<i>L. Groch, O. Hlinomaz</i>)	219
22.7.1	Selektivní koronarografie	219
22.7.2	Levostranná ventrikulografie	220
22.7.3	Pravostranná srdeční katetrizace	221
22.8	Endoskopické vyšetřovací metody v pneumologii (bronchoskopie) (<i>J. Skříčková</i>)	221
22.8.1	Definice bronchoskopie	221
22.8.2	Indikace bronchoskopie	222
22.8.3	Kontraindikace bronchoskopie	223
22.8.4	Komplikace bronchoskopie	223
22.8.5	Technika provedení bronchoskopie	223
22.8.6	Diagnostická bronchoskopie	223
22.8.7	Terapeutická bronchoskopie	224
22.9	Endoskopické metody v gastroenterologii (<i>P. Dítě</i>)	225
22.9.1	Historie endoskopie	225
22.9.2	Endoskopická vyšetření	225
22.9.3	Ezofagogastroskopie	226
22.9.4	Enteroskopie	226
22.9.5	Kolonoskopie	226
22.9.6	Endoskopická retrográdní cholangio-pankreatografie (ERCP)	227
22.9.7	Endosonografie	227
22.9.8	Rektoskopie	228
22.9.9	Laparoskopie	228
22.9.10	Nové endoskopické techniky	229
22.10	Ultrazvukové vyšetření v diagnostice tepenných a žilních onemocnění (<i>I. Hofírek</i>)	229
22.11	Vyšetření kostní dřeně (<i>J. Vorlíček</i>)	231
22.12	Aplikace léků (<i>J. Špinar</i>)	233
22.13	Dietní systém (<i>J. Špinar</i>)	236
	Doporučené učebnice propedeutiky	239
	Zkratky	241
	Rejstřík	247